Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
A. RANTOS
представено на 13 февруари 2025 година [1]

Дело C-635/23

WBS GmbH
Наказателно производство
при участието на
Generalstaatsanwaltschaft Berlin

(Преюдициално запитване, отправено от Kammergericht Berlin (Висш областен съд Берлин, Германия)

„Преюдициално запитване — Директива 2014/41/ЕС — Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Европейска заповед за разследване — Член 2, буква в), подточка ii) — Понятия „издаващ орган“ и „друг компетентен орган, който действа в качеството си на разследващ орган в наказателното производство“ — Компетентност да се разпорежда събирането на доказателства в съответствие с националното право — Действия по претърсване, които изискват разрешение от съдия-следовател — Член 6, параграфи 1 и 2 — Условия за издаване на европейска заповед за разследване“

I. Въведение

1. Може ли административен орган, който съгласно националното право не е компетентен да разпорежда процесуално-следствено действие в рамките на национално наказателно производство, да разпореди такова действие спрямо предприятие, установено в друга държава членка, като издаде европейска заповед за разследване (наричана по-нататък „ЕЗР“) на основание Директива 2014/41/ЕС относно ЕЗР по наказателноправни въпроси [2], и ако това е така, при какви условия може да бъде издадена такава ЕЗР? Това по същество е въпросът, отправен от Kammergericht Berlin (Висш областен съд Берлин, Германия) в преюдициалното запитване по настоящото дело, което се отнася до тълкуването на член 2, буква в), подточка ii) от тази директива.

2. Припомням, че член 2, буква в) от Директива 2014/41, който дефинира понятието „издаващ орган“ за ЕЗР, прави разграничение между две категории органи: от една страна, съдебните органи, а именно „съдия, съд, съдия-следовател или прокурор, компетентен по разглеждания случай“, посочени в член 2, буква в), подточка i) от тази директива (наричани по-нататък „съдебният орган“), и от друга страна, несъдебните органи, а именно „друг

[1] Език на оригиналния текст: френски.

[2] Директива на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси (ОВ L 130, 2014 г., стр. 1).

компетентен орган, определен от издаващата държава, който […] действа в качеството си на разследващ орган в наказателното производство и е компетентен да разпорежда събирането на доказателства в съответствие с националното право“, посочени в член 2, буква в), подточка ii) от същата директива (наричани по-нататък „несъдебният орган“).

3. Преюдициалното запитване е отправено в рамките на искане за изпълнение в Германия на ЕЗР, издадена от Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (Служба за предотвратяване и борба с корупцията, Латвия, наричана по-нататък „KNAB“) срещу установеното в Германия предприятие WBS GmbH (наричана по-нататък „разглежданата ЕЗР“). Това предприятие, след като е било обект на претърсване по силата на тази ЕЗР, сезира запитващата юрисдикция, като твърди по същество, че събраните в изпълнение на посочената ЕЗР доказателства не са допустими, тъй като последната не е издадена от „издаващ орган“ по смисъла на Директива 2014/41. По-конкретно KNAB не била издаващ орган, тъй като, от една страна, не действала като съдебен орган по смисъла на член 2, буква в), подточка i) от тази директива и от друга страна, не отговаряла на условията, предвидени в член 2, буква в), подточка ii) от тази директива, което да ѝ позволи да бъде квалифицирана като „друг компетентен орган“, доколкото не била компетентна „да разпорежда събирането на доказателства в съответствие с националното право“, понеже съгласно латвийското право разпореждането на действия по претърсване в рамките на национално производство е в правомощията само на съдебните органи.

4. Макар Съдът вече да е имал повод да уточни обхвата на понятието „издаващ орган“ по смисъла на член 2, буква в) от Директива 2014/41 и да изясни разграничението между „съдебни органи“ и „други компетентни органи“ по смисъла на тази разпоредба[3], в настоящото дело от него за първи път се иска да определи обхвата на втората категория органи.

Правна уредба

Правото на Съюза

5. Съгласно съображения 5, 7 и 11 от Директива 2014/41:

„(5) След приемането на рамкови решения [2003/577/ПВР[4]] и [2008/978/ПВР[5]] стана ясно, че съществуващата рамка за събиране на доказателства е твърде разпокъсана и усложнена. Ето защо е необходим нов подход.

[…]

[3] Вж. в това отношение решения от 8 декември 2020 г., Staatsanwaltschaft Wien (Фалшифицирани нареждания за банков превод) (C-584/19, наричано по-нататък решение „Staatsanwaltschaft Wien“, EU:C:2020:1002), от 16 декември 2021 г., Специализирана прокуратура (Данни за трафика и местонахождението) (C-724/19, наричано по-нататък решение „Специализирана прокуратура“, EU:C:2021:1020), от 2 март 2023 г., Staatsanwaltschaft Graz (Служба „Данъчно-наказателни дела“, Дюселдорф) (C-16/22, наричано по-нататък решение „Staatsanwaltschaft Graz“, EU:C:2023:148), и от 30 април 2024 г., M.N. (EncroChat) (C-670/22, наричано по-нататък решение „EncroChat“, EU:C:2024:372).

[4] Рамково решение на Съвета от 22 юли 2003 година за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства (ОВ L 196, 2003 г., стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 125).

[5] Рамково решение на Съвета от 18 декември 2008 година относно европейската заповед за предаване на доказателства с цел получаване на предмети, документи и данни, които да се използват в производства с наказателен характер (ОВ L 350, 2008 г., стр. 72).

(7) Този нов подход се основава на един-единствен инструмент, наречен Европейска заповед за разследване (ЕЗР). ЕЗР следва да се издава с цел да се извършат едно или няколко конкретни процесуално-следствени действия за събиране на доказателства в държавата, изпълняваща ЕЗР („изпълняващата държава“). Това включва получаването на доказателства, с които изпълняващият орган вече разполага.

[…]

(11) ЕЗР следва да бъде предпочетена, когато изпълнението на дадено процесуално-следствено действие изглежда пропорционално, подходящо и приложимо в съответния случай. Следователно издаващият орган следва да се увери, че търсените доказателства са необходими и пропорционални за целта на производството, че избраното процесуално-следствено действие е необходимо и пропорционално с оглед събирането на тези доказателства и че ЕЗР следва да бъде издадена, за да се привлече друга държава членка към събирането на тези доказателства. Същата преценка следва да се осъществява при процедурата по потвърждаване, когато съгласно настоящата директива се изисква потвърждаване на ЕЗР. […]“.

6. Член 1 от тази директива е озаглавен „Европейска заповед за разследване и задължение за изпълнението ѝ“ и гласи:

„1. [ЕЗР] е съдебно решение, което е било издадено или потвърдено от съдебен орган на държава членка („издаващата държава“), за извършване на едно или няколко конкретно(и) процесуално-следствено(и) действие(я) в друга държава членка („изпълняващата държава“) с оглед получаване на доказателства в съответствие с [Директива 2014/41].

ЕЗР може да бъде издадена и за получаване на доказателства, които вече са на разположение на компетентните органи на изпълняващата държава.

2. Държавите членки изпълняват ЕЗР въз основа на принципа на взаимно признаване и в съответствие с настоящата директива.

[…]“.

7. Член 2 от посочената директива е озаглавен „Определения“ и буква в) от него предвижда:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

в) „издаващ орган“ означава:

i) съдия, съд, съдия-следовател или прокурор, компетентен по разглеждания случай; или

ii) друг компетентен орган, определен от издаващата държава, който в съответния случай действа в качеството си на разследващ орган в наказателното производство и е компетентен да разпорежда събирането на доказателства в съответствие с националното право. Освен това, преди да бъде предадена на изпълняващия орган, ЕЗР се потвърждава след проверка на съответствието ѝ с условията за издаване на ЕЗР по настоящата директива, по-специално условията, посочени в член 6,

параграф 1 от настоящата директива, от съдия, съд, съдия-следовател или прокурор в издаващата държава. Когато ЕЗР е потвърдена от съдебен орган, този орган може също да бъде разглеждан като издаващ орган за целите на предаването на ЕЗР“.

8. Съгласно член 6 от същата директива, озаглавен „Условия за издаване и предаване на ЕЗР“:

„1. Издаващият орган може да издаде ЕЗР само ако са изпълнени следните условия:

а) издаването на ЕЗР е необходимо и пропорционално на целта на производствата, посочени в член 4, като се отчитат правата на заподозряното или обвиняемото лице; и

б) процесуално-следственото(ите) действие(я), посочено(и) в ЕЗР, би(ха) могло(ли) да бъде(ат) разпоредено(и) при същите условия в сходен национален случай.

2. Условията, посочени в параграф 1, се преценяват от издаващия орган за всеки отделен случай.

3. Когато изпълняващият орган има основания да счита, че условията, посочени в параграф 1[,] не са изпълнени, той може да се консултира с издаващия орган за важността на изпълнението на ЕЗР. След тази консултация издаващият орган може да реши да оттегли ЕЗР“.

9. Член 9 от Директива 2014/41 е озаглавен „Признаване и изпълнение“ и параграфи 1—3 от него предвиждат:

„1. Изпълняващият орган признава ЕЗР, предадена в съответствие с настоящата директива, без да изисква допълнителни формалности и прави необходимото за нейното изпълнение по същия начин и при същите условия и ред, както ако въпросното процесуално-следствено действие е било разпоредено от орган на изпълняващата държава, освен ако този орган реши да се позове на някое от основанията за непризнаване или неизпълнение или на някое от основанията за отлагане, предвидени в настоящата директива.

2. Изпълняващият орган спазва формалностите и процедурите, изрично посочени от издаващия орган, освен ако в настоящата директива не е предвидено друго и ако тези формалности и процедури не противоречат на основните принципи на правото на изпълняващата държава.

3. Когато изпълняващ орган получи ЕЗР, която не е била издадена от издаващ орган съгласно посоченото в член 2, буква в), изпълняващият орган връща тази ЕЗР на издаващата държава“.

Латвийското право

10. Латвийската правна уредба относно приемането на ЕЗР се съдържа в членове 887^1—887^3 от Kriminālprocesa likums (Наказателно-процесуален кодекс) от 11 май 2005 г[6]. Съгласно член 887^1, параграф 1 от този кодекс, когато в рамките на наказателно производство е

[6] Latvijas Vēstnesis, 2005 г., бр. 74.

необходимо да се извърши процесуално действие на територията на друга държава — членка на Европейския съюз, преди да се започне наказателното преследване, провеждащият производството орган преценява при изготвянето на ЕЗР дали тя е пропорционална и необходима с оглед на разследваното престъпление, след което наблюдаващият прокурор също проверява съответствието на процесуалното действие, което се иска от другата държава — членка на Съюза, с изискванията на закона и преценява дали е необходимо и пропорционално с оглед на разследваното престъпление. Преди изготвянето на ЕЗР провеждащият производството орган предприема всички мерки, които биха били необходими, ако процесуалното действие се извършваше в Латвия.

11. Претърсването е уредено в членове 179—185 от посочения кодекс. В член 179, параграф 1 от него претърсването се определя като процесуално-следствено действие, което има за цел принудително обследване на помещения, местности, превозни средства или лица с цел откриване и изземване на търсената вещ, когато има достатъчно основания да се предполага, че тя се намира в претърсваните места.

12. Член 180, параграф 1 от същия кодекс предвижда, че претърсването се извършва по решение на съдия-следовател или на съд. Съдия-следователят основава решението си на предложението на провеждащия производството орган и на приложените към това предложение материали.

Спорът в главното производство, преюдициалният въпрос и производството пред Съда

13. На 5 април 2019 г. KNAB образува наказателно производство срещу длъжностни лица на фондация от Рига (Латвия) за измами в големи размери, незаконно разхищаване на чуждо имущество в големи размери, както и за подправка на документи и използване на подправени документи. В рамките на разследването KNAB счита, че е необходимо претърсването на намиращи се в Берлин (Германия) служебни помещения на предприятията FF GmbH и WBS GmbH и иска от съдия-следователя в Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (Рижки градски съд, крайградски район Видземе, Латвия) да разреши тези процесуално-следствени действия съгласно членове 179 и 180 от латвийския Наказателно-процесуален кодекс.

14. С разпореждания от 24 април 2019 г. съдия-следователят уважава искането на KNAB с мотива, от една страна, че има основание да се приеме, че в тези помещения се намират документи, информационни носители и предмети, които имат значение за производството, и от друга страна, че претърсването, което цели тяхното откриване и обезпечаване, е необходимо и пропорционално.

15. На 25 април 2019 г. KNAB в качеството си на „компетентен орган“ по смисъла на член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41 издава разглежданата ЕЗР, с която отправя искане до Федерална република Германия за разпит на двама свидетели, както и за привеждане в изпълнение на посочените по-горе разпореждания за претърсване. Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra (Главна прокуратура на Република Латвия, наричана по-нататък „Главна прокуратура на Република Латвия“) потвърждава тази ЕЗР и съответно я предава на Staatsanwaltschaft Berlin (Прокуратура Берлин, Германия, наричана по-нататък „Прокуратура Берлин“).

16. Сезиран от Прокуратура Берлин, Amtsgericht Tiergarten (Районен съд Тиргартен Берлин, Германия) разпорежда претърсването на служебните помещения на предприятията FF и WBS. При проведените на 13 май 2019 г. претърсвания са обезпечени множество доказателства.

17. В рамките на главното производство WBS сезира запитващата юрисдикция, Kammergericht Berlin (Висш областен съд Берлин), като иска по-специално този съд да установи, че е недопустимо доказателствата, събрани в Германия в изпълнение на разглежданата ЕЗР, да бъдат предадени на Република Латвия.

18. В подкрепа на искането си WBS се позовава по-специално на решение Специализирана прокуратура, в което Съдът постановил, че ЕЗР, отнасяща се до процесуално-следствено действие, чието разпореждане съгласно правото на издаващата държава е в правомощията само на съдилищата, може да бъде издадена единствено от съд. В настоящия случай обаче разглежданата ЕЗР била издадена от KNAB, която не била съд, при положение че съгласно латвийското право разпореждането на действия по претърсване, водещи до обезпечаване на доказателства в национално производство, било в правомощията само на съдилищата. В този контекст потвърждаването на тази ЕЗР от Главна прокуратура на Република Латвия се отнасяло до ЕЗР, издадена от орган, който нямал компетентност за това.

19. Прокуратура Берлин отправя въпрос до Главна прокуратура на Република Латвия дали евентуално разглежданата ЕЗР може да бъде издадена отново, но този път от съд. Последната отрича да е налице такава възможност, тъй като латвийското право не предвижда правно основание за това. В този контекст запитващата юрисдикция разпорежда да се спре предаването на събраните доказателства.

20. Преди да се произнесе по допустимостта на правната взаимопомощ, тази юрисдикция иска да установи дали, както твърди WBS, в главното производство следва да се прилагат принципите, произтичащи от решение Специализирана прокуратура, което би могло да я доведе до извода, че предаването на доказателствата в изпълнение на разглежданата ЕЗР не е допустимо[7], или дали, както твърди KNAB, предварителното потвърждаване на процесуално-следствените действия от съд на издаващата държава в съответствие с предвидените в Директива 2014/41 задължения за проверка и мотивиране е достатъчно за целите на предаването на тези доказателства.

21. При тези обстоятелства Kammergericht Berlin (Висш областен съд Берлин) решава да спре производството и да отправи до Съда следния преюдициален въпрос:

„Може ли [ЕЗР], отнасяща се до действие, което съгласно правото на издаващата държава е в правомощията само на съдилищата, да бъде издадена от друг компетентен орган по смисъла на член 2, буква в), подточка ii) от Директива [2014/41] в сътрудничество с несъдебен потвърждаващ орган, когато съд на издаващата държава предварително е разрешил процесуално-следственото действие, като е изпълнил предвидените в Директива 2014/41 задължения за проверка и мотивиране?“.

[7] Това би означавало, че Прокуратура Берлин следва да върне ЕЗР на Република Латвия съгласно член 9, параграф 3 от Директива 2014/41.

22. Писмени становища пред Съда представят WBS, германското, естонското, латвийското, полското и португалското правителство, както и Европейската комисия. С изключение на правителствата на Естония и Португалия, тези страни, както и шведското правителство изразяват становища и в съдебното заседание, проведено на 13 ноември 2024 г.

Анализ

23. С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41 трябва да се тълкува в смисъл, че несъдебен орган, който в съответствие с националното си право разпорежда конкретни процесуално-следствени действия, които, преди да бъдат изпълнени в друга държава членка, са потвърдени от съдебен орган, може да бъде квалифициран като „издаващ орган“ по смисъла на тази разпоредба, при положение че разпореждането на такива процесуално-следствени действия в рамките на изцяло вътрешно производство е от правомощията само на съдебните органи.

24. Според мен на този въпрос трябва да се отговори утвърдително поради причините, които ще изложа по-долу.

Предварителни бележки

25. Като начало следва да се припомни, че Директива 2014/41 заменя предишната разпокъсана и усложнена рамка за събиране на доказателства по дела с трансгранично измерение чрез въвеждането на опростена и по-ефикасна система, основана на един-единствен инструмент, а именно ЕЗР. Тази система има за цел да улесни и ускори съдебното сътрудничество, за да допринесе за осъществяването на целта на Съюза да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие въз основа на високата степен на доверие, която трябва да съществува между държавите членки[8]. Така ЕЗР е инструмент от обхвата на предвиденото в член 82, параграф 1 ДФЕС съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси, което се основава на принципа на взаимно признаване на присъдите и съдебните решения. Този принцип, който е „крайъгълният камък“ на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, сам по себе си се основава на взаимното доверие и на оборимата презумпция, че останалите държави членки спазват правото на Съюза, и по-специално основните права[9].

26. В този контекст член 1, параграф 1 от Директива 2014/41 определя „европейската заповед за разследване“ като „съдебно решение“, което е било издадено или потвърдено от съдебен орган на издаващата държава, за извършване на едно или няколко конкретни процесуално-следствени действия в изпълняващата държава с оглед на получаване на доказателства, включително такива, които вече са на разположение на компетентните органи на тази държава членка[10].

[8] Вж. по-специално съображения 5—8, 21 и 38 от Директива 2014/41, както и решения Staatsanwaltschaft Wien (т. 39), Специализирана прокуратура (т. 36), Staatsanwaltschaft Graz (т. 42) и EncroChat (т. 86).

[9] Вж. по-специално съображения 2, 6 и 19 от Директива 2014/41, както и решения Staatsanwaltschaft Wien (т. 40), от 11 ноември 2021 г., Гаванозов II (C-852/19, наричано по-нататък решение „Гаванозов II“, EU:C:2021:902, т. 54) и EncroChat (т. 99).

[10] Вж. решения Staatsanwaltschaft Wien (т. 41), от 2 септември 2021 г., Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:670, т. 39) и EncroChat (т. 71).

27. Съгласно член 1, параграф 2 от Директива 2014/41 държавите членки изпълняват ЕЗР въз основа на принципа на взаимно признаване и в съответствие с тази директива. Съгласно член 9, параграф 1 от посочената директива изпълняващият орган признава ЕЗР, без да изисква допълнителни формалности, и прави необходимото за нейното изпълнение по същия начин и при същите условия и ред, както ако въпросното процесуално-следствено действие е било разпоредено от орган на изпълняващата държава. Съгласно същата разпоредба този орган може да реши да не изпълни ЕЗР, като се позове на някое от основанията за непризнаване или неизпълнение или на някое от основанията за отлагане, предвидени в същата директива. Освен това член 9, параграф 3 от Директива 2014/41 предвижда, че когато изпълняващ орган получи ЕЗР, която не е била издадена от издаващ орган по смисъла на член 2, буква в) от тази директива, изпълняващият орган връща тази заповед на издаващата държава [11].

28. В това отношение член 2, буква в) от Директива 2014/41 определя за целите на тази директива понятието „издаващ орган“. Съответно този член предвижда, че такъв орган може да бъде съгласно подточка i) „съдия, съд, съдия-следовател или прокурор, компетентен по разглеждания случай“ [12], или съгласно подточка ii) първо изречение от него, чието тълкуване е предмет на преюдициалното запитване по настоящото дело, всеки „друг компетентен орган, определен от издаващата държава, който в съответния случай действа в качеството си на разследващ орган в наказателното производство и е компетентен да разпорежда събирането на доказателства в съответствие с националното право“ [13].

29. Освен това от член 2, буква в), подточка ii), второ изречение от посочената директива следва, че когато ЕЗР е издадена от несъдебен орган, преди да бъде предадена на изпълняващия орган, тя трябва да бъде потвърдена от съдебен орган по смисъла на член 2, буква в), подточка i) от същата директива, който е длъжен да провери съответствието ѝ с условията за издаване, предвидени в Директива 2014/41, по-специално условията по член 6, параграф 1 от нея [14]. На последно място, същата разпоредба, трето изречение предвижда, че съдебният орган, потвърдил такава ЕЗР, „може също“ да бъде разглеждан като издаващ орган за целите на предаването на ЕЗР.

30. От изложеното по-горе следва, че несъдебен орган като например административен орган по принцип може да попадне в обхвата на понятието „издаващ орган“ по смисъла на член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41 при условията, припомнени в предходната точка от настоящото заключение, а именно, от една страна, да е компетентен да предприема действия като разследващ орган в наказателното производство [15], и от друга страна, неговата ЕЗР да е потвърдена от съдебен орган, преди да бъде предадена на изпълняващата държава [16].

[11] Вж. решение от 2 септември 2021 г., Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:670, т. 40).

[12] Тези четири органа, които са изчерпателно изброени, се квалифицират като „съдебни органи“ по смисъла на Директива 2014/41, доколкото могат да участват в правораздаването (вж. решение Staatsanwaltschaft Graz (т. 30—32 и 37).

[13] Фактът, че в член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41 се посочва „друг орган“, показва, че всеки орган, различен от съдебните органи по член 2, буква в), подточка i) от тази директива, трябва да се преценява с оглед на член 2, буква в), подточка ii) от посочената директива. Следователно този израз трябва да се разбира като отнасящ се до всеки орган, който е част от изпълнителната власт (вж. член 4, буква б) от същата директива и решение Staatsanwaltschaft Graz (т. 34 и 35).

[14] Вж. в този смисъл решение Staatsanwaltschaft Graz (т. 27 и 28).

[15] Вж. решения Специализирана прокуратура (т. 29) и Staatsanwaltschaft Graz (т. 33 и 34 и цитираната съдебна практика).

[16] Вж. например решение Staatsanwaltschaft Wien (т. 46). Въз основа на доклада от 20 септември 2021 г. на Европейската съдебна мрежа (EJN), достъпен на уебсайта ѝ (на следния адрес: https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_RegistryDoc/EN/3115/0/0), много държави членки освен Република Латвия определят административни органи като „издаващи органи“, по-специално Кралство Белгия, Федерална република Германия, Република Гърция, Унгария, Република Австрия и Република Полша.

31. В настоящия случай е безспорно, че KNAB, която не е съдебен орган, е действала в съответствие с латвийското право като разследващ орган в наказателното производство [17]. Също така, преди да бъде предадена на изпълняващата държава, разглежданата ЕЗР е била потвърдена от Главна прокуратура на Република Латвия, чието качество на съдебен орган по смисъла на член 2, буква в), подточка i) от тази директива не подлежи на съмнение [18].

32. За сметка на това съмненията на запитващата юрисдикция се отнасят по същество до това дали KNAB отговаря на условието, предвидено в член 2, буква в), подточка ii) от тази директива и посочено в точка 28 от настоящото заключение, да бъде орган, „*компетентен да разпорежда събирането на доказателства в съответствие с националното право*“, доколкото съгласно латвийското право [19] в рамките на национално наказателно производство разглежданите в главното производство процесуално-следствени действия, а именно претърсванията, макар да се основават на предложение на компетентен разследващ орган като KNAB, трябва да бъдат извършени по решение на съдия-следовател или на съд и следователно са от изключителната компетентност на съдебните органи.

33. Според запитващата юрисдикция този въпрос се поставя на още по силно основание, тъй като в решение Специализирана прокуратура Съдът постановява, че член 2, буква в), подточка i) от Директива 2014/41 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска компетентност на прокурора да издава ЕЗР с цел събиране на данни за трафика и местонахождението, свързани с далекосъобщения, когато в национален случай разпореждането на процесуално-следствено действие за достъп до такива данни е от компетентността на съдия.

34. Съгласно постоянната практика на Съда, за да се тълкува тази разпоредба, трябва да се вземе предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ, както и целите, преследвани от правната уредба, от която тя е част, и по-специално генезисът на тази правна уредба [20].

По езиковото тълкуване

35. Що се отнася, на първо място, до *текста* на член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41, посочен в точка 28 от настоящото заключение, следва да се отбележи, че тази разпоредба не предвижда, че за да попадне в обхвата на понятието „издаващ орган“, административният орган трябва непременно да бъде компетентният орган за разпореждането на същите мерки в рамките на вътрешно производство.

36. Всъщност тази разпоредба не изисква ЕЗР да е издадена непременно от органа, който действително би бил компетентен да разпореди събирането на доказателства „в сходен национален случай“, както по същество твърдят WBS и Комисията, а само уточнява, че този орган трябва да е компетентен да разпорежда събирането на тези доказателства „в съответствие с националното право“. Всъщност не може да се смята, че смисълът на тези

[17] Съгласно член 386, параграф 6 от Наказателно-процесуалния кодекс KNAB е разследващ орган, който съгласно член 27 от този кодекс може да действа като „орган, провеждащ производството“, който ръководи наказателно производство.

[18] Вж. член 1, параграф 1 от Prokuratūras likums (Закон за прокуратурата) от 19 май 1994 г. (Latvijas Vēstnesis, 2004 г., бр. 65). „Прокурорът“ е сред „съдебните органи“, посочени в член 2, буква в), подточка i) от Директива 2014/41, които са оправомощени да потвърдят ЕЗР (вж. решение Staatsanwaltschaft Wien (т. 53).

[19] Вж. член 180, параграф 1 от Наказателно-процесуалния кодекс.

[20] Вж. в този смисъл по-специално решения от 17 април 2018 г., Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257, т. 44), Staatsanwaltschaft Wien (т. 49), от 28 октомври 2022 г., Generalstaatsanwaltschaft München (Екстрадиция и ne bis in idem) (C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, т. 67), и Staatsanwaltschaft Graz (т. 25).

два израза е еднакъв, тъй като в израза „компетентен да разпорежда събирането на доказателства в съответствие с националното право“ не се посочва евентуална равностойност със сходен национален случай. Нещо повече, същата разпоредба не изключва и възможността ЕЗР да бъде издадена от орган, който съгласно законодателството на издаващата държава е компетентен да действа в качеството си на разследващ орган в наказателното производство, без обаче да е органът, който би разпоредил същата мярка в национален случай.

37. В това отношение, както бе припомнено в точка 25 от настоящото заключение, установената с Директива 2014/41 система се основава на взаимно доверие, както и на оборимата презумпция, че останалите държави членки спазват правото на Съюза. Ето защо член 2, буква в), подточка ii) от тази директива оставя само на издаващата държава да „определи“ компетентните несъдебни органи и изрично препраща към националното право за тази цел, като същевременно уточнява различните материалноправни условия, които то трябва да предвижда. Следователно единствено издаващата държава трябва да определя кои несъдебни органи са компетентни да издават ЕЗР, стига да са изпълнени критериите, посочени в член 2, буква в), подточка ii) от тази директива. Обратното тълкуване не може да бъде възприето, тъй като в противен случай тази разпоредба, и по-специално принципът на взаимно признаване, би била лишена от полезно действие [21].

38. Ето защо преценката дали административен орган като KNAB може да бъде квалифициран като „издаващ орган“ по смисъла на Директива 2014/41 трябва да се извърши единствено с оглед на припомнените в точка 30 от настоящото заключение критерии, посочени в член 2, буква в), подточка ii) от тази директива. Точно такъв обаче изглежда е настоящият случай.

39. Всъщност, от една страна, KNAB несъмнено има отговорности, които ѝ позволяват да действа в „качеството на разследващ орган в наказателното производство“ по смисъла на член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41, тъй като съгласно националното право той действа като „провеждащ производството орган“ в досъдебната фаза на наказателното производство в областта на борбата с корупцията, независимо дали наказателното производство е с национално или трансгранично измерение. В това отношение както от писмените, така и от устните становища на Република Латвия става ясно, че съгласно член 27 от Наказателно-процесуалния кодекс в качеството си на „провеждащ производството орган“ KNAB: „1) организира провеждането на наказателното производство и управлението на свързаните с него документи; 2) взема решения относно насоката на наказателното производство; 3) самостоятелно или чрез други длъжностни лица упражнява публичната власт на съответния етап от наказателното производство; 4) изисква от всички лица да изпълняват задълженията си във връзка с наказателното производство и процесуалните правила; 5) гарантира, че лицата, участващи в наказателното производство, могат да упражняват предвидените в закона права“.

40. Тази констатация не може да бъде опровергана от обстоятелството, че съгласно латвийското право в рамките на процесуално-следствени действия, които могат да доведат до намеса в живота на дадено лице, каквито са претърсванията, KNAB не може да разпореди такива действия, а може само да ги предложи на съдия-следователя, който единствен е

[21] Така например Съдът вече е постановил, че данъчната администрация на държава членка, която, макар да е част от изпълнителната власт на последната, провежда съгласно националното право данъчно-наказателни разследвания вместо прокуратурата, може да попадне в обхвата на понятието „издаващ орган“ по смисъла на член 2, буква в), подточка ii) от същата директива (вж. решение Staatsanwaltschaft Graz (т. 46).

компетентен да ги разпореди. Всъщност, както посочва латвийското правителство, решението на съдия-следователя е по-скоро „разрешение“ за предложеното от KNAB претърсване, отколкото независимо решение, основано на самостоятелна оценка от съдия-следователя на фактическата обстановка по въпросното разследване. По-конкретно от становището на латвийското правителство следва, че в латвийската наказателно-процесуална система съдия-следователят следи основно за спазването на правата на човека в наказателното производство, а не за целесъобразността на различните процесуално-следствени действия. Следователно, също според латвийското правителство, фактът, че съдия-следователят е органът, който разпорежда претърсването, не означава, че националното право му възлага отговорността за провеждане на разследването в наказателното производство вместо „провеждащия производството орган“. Следователно KNAB оставал „провеждащ производството орган“ със задачата да предлага процесуално-следствени действия и да преценява дали те са необходими за постигане на целта на това разследване.

41. От друга страна, безспорно е също, че е изпълнено и условието, предвидено в член 2, буква в), подточка ii), второ изречение от Директива 2014/41, а именно ЕЗР да бъде потвърдена от съдебен орган. Както е видно от обичайното значение на понятието „потвърждаване“, този процес изисква от съдебния орган да потвърди законосъобразността на ЕЗР. Всъщност в съответствие с латвийското право разглежданата ЕЗР е потвърдена от Главна прокуратура на Република Латвия, която, след като е проверила дали търсените доказателства и възприетите процесуално-следствени действия са необходими и пропорционални за целите на разследването, я предава на Прокуратура Берлин, за да бъде изпълнена в Германия. Именно този акт на потвърждаване е основанието на тази ЕЗР и на квалифицирането ѝ като „съдебно решение“ в съответствие с член 1, параграф 1 от тази директива. Ето защо според мен обстоятелството, че в сходен национален случай тези процесуално-следствени действия е трябвало да бъдат разпоредени от съдебен орган, е без значение, тъй като потвърждаването на разглежданата ЕЗР от главната прокуратура позволява прокурорът да бъде приравнен на издалия това решение орган[22]. Именно поради тази причина член 2, буква в), подточка ii), трето изречение от посочената директива предвижда, че когато заповедта за разследване е потвърдена от съдебен орган, този орган „може“ също да бъде разглеждан като „издаващ орган“ за целите на предаването на ЕЗР, като законодателят на Съюза е оставил тази възможност на преценката на държавите членки.

42. От изложеното по-горе следва, че с оглед на своя текст член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41 допуска несъдебен орган — който в съответствие с националното си право разпорежда конкретни процесуално-следствени действия, които, преди да бъдат изпълнени в друга държава членка, са потвърдени от съдебен орган — да бъде квалифициран като „издаващ орган“ по смисъла на тази разпоредба дори когато разпореждането на такива процесуално-следствени действия в рамките на изцяло вътрешно производство би било от правомощията само на съдебните органи.

[22] Вж. по аналогия решения от 10 ноември 2016 г., Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, т. 30), което се отнася до процедура за потвърждаване от прокуратурата на национална заповед за задържане, издадена от полицейска служба, и от 9 октомври 2019 г., NJ (Прокуратура на Виена) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, т. 46), относно процедурата за одобряване на заповед за задържане чрез заповед за арест, издадена от прокуратурата на Република Австрия.

По контекстуалното тълкуване

43. На второ място, това тълкуване по никакъв начин не се обезсилва от *контекста*, в който се вписва член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41. В това отношение следва да се припомни, че второто изречение на тази разпоредба изрично предвижда, че при потвърждаването на ЕЗР съдебният орган е длъжен да провери съответствието на тази заповед с условията за издаване по тази директива, и по-специално с условията, посочени в член 6, параграф 1 от нея. Изглежда обаче, че нито едно от тези условия за издаване не е пречка несъдебен орган като KNAB, който разпорежда потвърдени от съдебен орган процесуално-следствени действия, да бъде квалифициран като „издаващ орган“, когато разпореждането на такива действия във вътрешно производство би било от компетентността на съдебните органи.

44. Всъщност, първо, съгласно член 6, параграф 1 във връзка с член 2, буква в) и съображение 11 от Директива 2014/41 при потвърждаването на ЕЗР, както и при издаването ѝ, трябва да са изпълнени две кумулативни условия, а именно, от една страна, съгласно член 6, параграф 1, буква а) издаването на ЕЗР да е необходимо и пропорционално на целта на производствата, по-специално наказателни, посочени в член 4 от същата директива, като се отчитат правата на заподозряното или обвиняемото лице [23], и от друга страна, съгласно член 6, параграф 1, буква б) посочените в ЕЗР процесуално-следствени действия да е можело да бъдат разпоредени при същите условия в сходен национален случай [24]. Съгласно член 6, параграф 2 от същата директива изпълнението на тези две условия се преценява от издаващия орган за всеки отделен случай.

45. Макар тези разпоредби да не уточняват как и на кой етап от наказателното производство трябва да бъдат изпълнени предвидените в член 6, параграф 1 от Директива 2014/41 условия, тъй като тези правила неминуемо попадат в обхвата на процесуалната автономия на издаващата държава, от тълкуването на член 2, буква в), подточка ii) във връзка с член 6, параграфи 1 и 2 и съображение 11 от тази директива е видно, че спазването на тези условия трябва да бъде проверено както от несъдебния орган на етапа на изготвянето на ЕЗР, и по-специално на предлагането на конкретни процесуално-следствени действия, така и от съдебния орган на етапа на потвърждаването на ЕЗР. В подкрепа на тази констатация е и фактът, че ЕЗР трябва да бъде „потвърдена“ от съдебен орган, като понятието „потвърждаване“ неминуемо предполага потвърждаване на извършената от несъдебен орган първоначална проверка. Тази констатация обаче е в подкрепа на тълкуване в смисъл, че когато е налице такова потвърждаване, посочената директива не изисква издаващият орган да е компетентен и да разпореди съответните действия в национално производство. Всъщност ЕЗР трябва да се разбира като отнасяща се до акта под формата, в която съществува при неговото изпълнение, т.е. след като е потвърдена от съдебния орган, тъй като преди този етап тя не поражда правни последици и не може да бъде предадена [25].

46. В настоящия случай нищо не дава основание да се приеме, че тези условия, установени в член 6 от Директива 2014/41, не биха били изпълнени в главното производство.

[23] Вж. решения Специализирана прокуратура (т. 32) и EncroChat (т. 88).

[24] Вж. решения Staatsanwaltschaft Wien (т. 57) и EncroChat (т. 87).

[25] Вж. по аналогия решение от 9 октомври 2019 г., NJ (Прокуратура на Виена) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, т. 42 и 43).

47. Всъщност, що се отнася до първото условие, посочено в член 6, параграф 1, буква а) от тази директива, което е свързано, от една страна, с необходимостта и пропорционалността с оглед на целта на производствата, следва да се констатира, както е видно от становището на латвийското правителство, че преди издаването на разглежданата ЕЗР KNAB е получила необходимите съдебни разрешения от латвийския съд за посочените в заповедта за разследване действия по претърсване. От друга страна, що се отнася до отчитането на правата на заподозряното или обвиняемото лице, нищо в предоставената на Съда преписка не позволява да се приеме, че съдебният контрол върху разглежданата ЕЗР не е бил в състояние да гарантира такова зачитане на основните права. Напротив, изглежда, че в рамките на еквивалентното национално производство тази ЕЗР е била предмет на двоен съдебен контрол, първо, от страна на съдия-следователя, а след това, от страна на Главна прокуратура на Република Латвия и че този контрол е бил основан на всички предоставени от несъдебния орган данни.

48. Що се отнася до второто условие, посочено в член 6, параграф 1, буква б) от Директива 2014/41, от материалите в преписката, с които разполага Съдът, е видно и че същите процесуално-следствени действия, посочени в разглежданата ЕЗР, е можело да бъдат разпоредени в сходен национален случай, тъй като KNAB е можела да предложи същите действия, които да бъдат разпоредени от съдия-следователя. Освен това Съдът вече е постановил, че като използва изразите „при същите условия“ и „в сходен национален случай“, член 6, параграф 1, буква б) от тази директива поставя единствено в зависимост от правото на издаващата държава определянето на точните условия, които се изискват за издаването на ЕЗР [26]. Целта на тази разпоредба е да се избегне заобикалянето на правилата и гаранциите, предвидени в правото на издаващата държава [27]. Никакъв риск от такова заобикаляне обаче не може да произтече от това, че ЕЗР е приета от несъдебен орган, при положение че впоследствие е потвърдена от съдебен орган.

49. Второ, освен условията, посочени в член 6, параграф 1 от Директива 2014/41, издаващият орган трябва да представи допълнителна обосновка за някои конкретни процесуално-следствени действия. Така, що се отнася до информацията за банкови и други финансови сметки, член 26, параграф 5 от тази директива изисква издаващият орган да посочи причините, поради които счита, че е вероятно поисканата информация да бъде от съществено значение за целите на съответното наказателно производство. Освен това член 27, параграф 4 и член 28, параграф 3 от посочената директива предвиждат също, що се отнася съответно до информацията за банкови и други финансови операции и процесуално-следствените действия, които изискват събирането на доказателства в реално време, непрекъснато и в продължение на определен период, че този орган посочва основанията, поради които счита, че исканата информация е съществена за целта на съответното наказателно производство [28]. Тази допълнителна обосновка обаче може да бъде представена от несъдебен орган, независимо от факта, че евентуално, в рамките на вътрешно производство, решенията, с които се разпорежда представянето на тази информация, са от компетентността на съдебен орган.

50. Трето, член 14, параграф 1 във връзка със съображение 22 от Директива 2014/41 предвижда общо задължение за държавите членки да гарантират, че за процесуално-следствените действия, посочени в ЕЗР, се прилагат правни средства за защита, равностойни на предвидените при сходен национален случай. Освен това съгласно

[26] Вж. решение EncroChat (т. 90—93).

[27] Вж. решение EncroChat (т. 97).

[28] Вж. решение Специализирана прокуратура (т. 33).

член 14, параграф 3 от тази директива издаващият орган трябва да гарантира, че засегнатите от такава заповед лица разполагат с достатъчно информация за предвидените в националното право способи и срокове за обжалване, за да се гарантира ефективното упражняване на тяхното право на обжалване [29]. Накрая, съгласно член 14, параграф 7 от посочената директива издаващата държава взема предвид успешното оспорване на признаването или изпълнението на ЕЗР в съответствие с нейното национално право. Така, без да се засягат националните процедурни правила, държавите членки гарантират, че в хода на наказателното производство в издаващата държава при оценката на получените чрез ЕЗР доказателства се зачитат правата на защита и правото на справедлив процес [30]. Според мен обаче тези задължения за предоставяне на информация и зачитане на правата на защита могат също толкова добре да се изпълняват от несъдебен орган под контрола на съдебен орган, независимо дали първият може да разпорежда еквивалентни процесуално-следствени действия в сходен национален случай.

По телеологичното тълкуване

51. На трето място, що се отнася до *целта, преследвана* с Директива 2014/41, според мен тълкуването, предложено в точка 42 от настоящото заключение, може също така да гарантира пълното постигане на тази цел, припомнена в точка 25 от настоящото заключение, състояща се във въвеждането на опростена и по-ефикасна система, основана на ЕЗР, за да се улесни и ускори съдебното сътрудничество и по този начин да се допринесе за осъществяването на целта на Съюза да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие въз основа на принципите на взаимно доверие и взаимно признаване [31].

52. Във връзка с това целта за опростено и ефикасно сътрудничество между държавите членки изисква да се установи по прост и недвусмислен начин органът, който е издал ЕЗР, за да се определи дали тази заповед следва или не следва да бъде потвърждавана от съдебен орган в съответствие с член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41. Тълкуване, което се основава само на констатацията, че издаващата държава е „определила“ даден несъдебен орган като компетентен да действа в качеството на разследващ орган по смисъла на член 2, буква в), подточка ii) от тази директива, може да позволи да се определи недвусмислено дали органът попада в приложното поле на подточка ii) от тази разпоредба, само въз основа на направения от издаващата държава избор, а не въз основа на естеството на съответните доказателства. Всъщност обратното тълкуване, от една страна, би довело до „разпокъсаност“ на системата, тъй като в рамките на едно и също разследване биха могли да бъдат компетентни различни „издаващи органи“ в зависимост от характера на различните процесуално-следствени действия и процесуалното право, приложимо за тях в национално производство, и от друга страна, би било източник на правна несигурност и би създало опасност от усложняване на системата за прилагане на ЕЗР, както и по този начин до застрашаване на въвеждането на опростена и ефикасна система за сътрудничество между държавите членки по наказателноправни въпроси [32].

53. По-нататък във връзка с това следва да се припомни, че съображение 10 от Директива 2014/41 определя, че издаващият орган е „в най-подходяща позиция да решава, въз основа на известните му данни относно съответното разследване, кое процесуално-следствено

[29] Вж. решение Staatsanwaltschaft Wien (т. 60 и 61).

[30] Вж. решение Staatsanwaltschaft Wien (т. 62).

[31] Вж. решение от 24 октомври 2019 г., Гаванозов (C-324/17, EU:C:2019:892, т. 35). Вж. също точка 25 от настоящото заключение.

[32] Вж. по аналогия решение Staatsanwaltschaft Graz (т. 43 и 45).

действие да бъде използвано“ [33]. Ето защо няма съмнение, че когато държава членка реши да предостави правомощия на несъдебен орган да действа в качеството на разследващ орган, този орган, в конкретния контекст на вътрешната организация на наказателното производство, е „в най-подходяща позиция“ да познава по-добре различните данни относно разследването, които му позволяват да разпореди най-подходящите за целите на това разследване процесуално-следствени действия и да реагира бързо на различните процесуални положения, които могат да възникнат. При това положение не може да се твърди, както прави WBS, че приемането на ЕЗР щяло да бъде много по-ефективно или по-просто, ако съдия-следователят, в качеството си на издаващ орган, сам бе приел разглежданата ЕЗР в съответствие с член 2, буква в), подточка i) от Директива 2014/41. Например, когато ЕЗР е оспорена от заинтересована страна в изпълняващата държава по отношение на материалноправните основания за издаване на тази ЕЗР, несъдебният орган, който е разследващ орган, трябва да може да получава информацията за оспорването и това ще е по-ефективно от положение, при което това предаване се извършва чрез друг орган, различен от този, който провежда разследването [34]. По същия начин, когато изпълнението на ЕЗР води до извънредно високи разходи за изпълняващата държава, направени по-специално за сложни експертни становища, за мащабни полицейски операции или за свързани с наблюдение дейности, провеждани в рамките на дълъг период, въпросът за разходите може да е предмет на консултации между издаващата и изпълняващата държава. В рамките на подобни консултации несъдебният разследващ орган несъмнено е в най-добра позиция да прецени ползата от продължаването на действието на ЕЗР и нейния обхват, по-специално с оглед на напредъка, постигнат в разследването [35].

54. Накрая, в това отношение следва да се отбележи, че в някои държави членки съдия-следователят не играе централна роля в разследването, а участва само по конкретни поводи, по-специално за да даде разрешение за определени процесуално-следствени действия, поискани от прокурора [36]. Следователно този съдия би разполагал с преписката по делото едва към момента на постановяването на решението си, поради което би имал само ограничена информация за разследването. Всъщност този съдия не би могъл да се запознае нито с областите на разследването, до които не се отнася неговото решение, нито с развитието, което настъпва след постановяването на решението. Да се изисква този съдия да бъде органът, издаващ ЕЗР, би довело до забавяне на процеса по правна взаимопомощ, по-специално в случай на искане от изпълняващия орган, отправено на основание член 6, параграф 3, първо изречение от Директива 2014/41. Както правилно отбелязва запитващата юрисдикция, ако само съдия-следователят се счита за „издаващ орган“ и изпълняващият орган се обърне към него с искане за уточнение на основание член 6, параграф 3, първо изречение от тази директива, съдия-следователят ще трябва да изиска от несъдебния орган, провеждащ разследването, да предостави преписката и ще трябва също така да се запознае (отново) с разследването и етапа, на който се намира то. Усложнение би могло да възникне и в положения, при които, както в настоящия случай, процесуално-следствените действия не са от изключителната компетентност на съдилищата и могат да бъдат разпоредени от други органи, така че изпълняващият орган по отношение на един и същ случай може да се окаже сезиран с две европейски заповеди за разследване, издадени от два различни субекта.

[33] Вж. в този смисъл решение Специализирана прокуратура (т. 37).

[34] Вж. в това отношение съображение 22 от Директива 2014/41.

[35] Вж. в това отношение съображение 23 от Директива 2014/41.

[36] Вж. по-специално Федерална република Германия и обратно на други правни традиции, като например във Франция, където за разследването като цяло отговаря съдия-следователят.

По генезиса на Директива 2014/41

55. На четвърто място, в подкрепа на езиковото, контекстуалното и телеологичното тълкуване е *генезисът* на Директива 2014/41. Припомням, че при изготвянето на законодателния проект след първоначалното предложение за директива, представено от седем държави членки[37], Съветът констатира, че няколко държави членки се противопоставят на разпоредбата, въвеждаща задължението за признаване на издадените от несъдебен орган европейски заповеди за разследване, но че „с оглед на възприетото за тази директива правно основание“ е намерен компромис чрез въвеждането на задължителна процедура по потвърждаване по отношение на съответствието на ЕЗР с условията за издаване на ЕЗР, когато последната е издадена от компетентен орган, различен от съдия, прокурор или разследващ магистрат[38]. От това следва, че този избор е направен с оглед зачитането на процесуалната автономия на държавите членки и разнообразието на националните системи, и по-специално на факта, че в някои държави членки производството по разследване се провежда не от съдилищата, а от прокуратурата или от административни органи[39].

56. С оглед на всички изложени по-горе съображения считам, че на поставения въпрос следва да се отговори, че член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41 допуска несъдебен орган, който в съответствие с националното си право разпорежда конкретни процесуално-следствени действия, да бъде квалифициран като „издаващ орган“ за ЕЗР по смисъла на тази разпоредба дори когато разпореждането на такива процесуално-следствени действия във вътрешно производство би било от правомощията само на съдебните органи, при условие че тези процесуално-следствени действия са потвърдени преди издаването на ЕЗР от съдебен орган, който е проверил дали са изпълнени всички предвидени в тази директива условия за издаване и предаване на ЕЗР.

По обхвата на решение Специализирана прокуратура

57. На пето и последно място, отбелязвам, че противно на твърдяното по същество от WBS и Комисията, това заключение не може да бъде обезсилено от решение Специализирана прокуратура, в което Съдът постановява, че член 2, буква в), подточка i) от Директива 2014/41 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска компетентност на прокурора да издава ЕЗР с цел събиране на данни за трафика и местонахождението, свързани с далекосъобщения, когато в сходен национален случай разпореждането на процесуално-следствено действие за достъп до такива данни е от изключителната компетентност на съдия.

58. Най-напред, както правилно отбелязва запитващата юрисдикция, в делото, по което е постановено това съдебно решение, органът, издал ЕЗР, е „издаващ орган“ по смисъла на член 2, буква в), подточка i) от Директива 2014/41, а именно българската прокуратура, докато в настоящия случай издаващият орган е „друг компетентен орган“ по смисъла на

[37] Вж. по-специално член 2, буква а), подточка ii) от Инициатива на Кралство Белгия, Република България, Република Естония, Кралство Испания, Република Австрия, Република Словения и Кралство Швеция за Директива на Европейския парламент и на Съвета от … за [ЕЗР] по дела от наказателен характер (ОВ C 165, 2010 г., стр. 22).

[38] Вж. Доклад на Съвета за напредъка от 26 ноември 2010 г. (16868/10 COPEN 266 EUROJUST 135 EJN 68 CODEC 1369), стр. 5.

[39] Вж. в това отношение бележка под линия 16 от настоящото заключение, както и *Bachmaier Winter*, L. Further Mutual Assistance: The European Investigation Order. — In: *Ambos*, K. et P. *Rackow*, The Cambridge Companion to European Criminal Law, Cambridge University Press, 2023, 292—293, и *Gogorza*, A. Décision d'enquête européenne. — La relativité de la notion européenne d'autorité judiciaire“, Droit pénal, Lexis Nexis, No. 2, 2021, p. 44.

член 2, буква в), подточка ii) от тази директива. Това разграничение предполага, че обхватът на принципите, изложени от Съда, по-специално в точки 29 и 30 от това съдебно решение, в които Съдът анализира текста на член 2, буква в), подточка i) от посочената директива, логично се ограничава до съдебните органи и че тези принципи не могат да се приложат за несъдебните органи. С други думи, същото съдебно решение изисква „паралелизъм“ от гледна точка на йерархическия ранг между органа, компетентен да приеме ЕЗР, и органа, компетентен да разпореди същите процесуално-следствени действия в националното производство, но само когато и двата са съдебни органи.

59. По-нататък, подобно на запитващата юрисдикция, отбелязвам, че настоящото дело се отличава от това, по което е постановено решение Специализирана прокуратура, тъй като разглежданото действие по претърсване, което съгласно латвийското право може да бъде разпоредено само от съд, преди да бъде разпоредено, е било разрешено от съдия-следовател и впоследствие потвърдено от главната прокуратура на тази държава членка, която го е приела за необходимо и пропорционално. За разлика от това, по делото, по което е постановено решение Специализирана прокуратура, българската прокуратура, в качеството си на издаващ орган по смисъла на член 2, буква в), подточка i) от Директива 2014/41, е издала четири европейски заповеди за разследване с цел събиране на данни за трафика и местонахождението, свързани с далекосъобщения, без да поиска предварително намесата на български съд, докато в сходен национален случай българската прокуратура би могла да разпореди подобни действия само въз основа на разрешение от такъв съд. Следователно това обстоятелство има за последица, че изложените в точки 32—38 от това решение мотиви на Съда относно анализа на контекста и целите, преследвани от тази директива, не са нито приложими, нито релевантни за настоящия случай.

60. Всъщност, що се отнася, от една страна, до извършения от Съда в точки 32—35 от решение Специализирана прокуратура контекстуален анализ на член 6, параграф 1 от Директива 2014/41, следва да се отбележи, както бе направено в точки 44—48 от настоящото заключение, че условията по тази разпоредба не изглеждат релевантни в настоящия случай. Всъщност в случая KNAB, която действа като „орган, провеждащ производството по разследване“, и следователно съгласно националното право е органът, компетентен да разпореди процесуално-следственото действие, е изпълнила предвиденото в член 6, параграф 1, буква а) от тази директива задължение за проверка на необходимостта и пропорционалността на тези действия, доколкото компетентният съдия-следовател е уточнил в акта си, че претърсванията, които трябва да се проведат в Берлин, са необходими и пропорционални. Следователно, за разлика от случая, по който е постановено решение Специализирана прокуратура, в настоящия случай не е следвало да бъдат изпълнени специални изисквания за мотивиране на действията от самия орган. Освен това KNAB е издала разглежданата ЕЗР при условия, при които в сходен национален случай биха могли да бъдат разпоредени процесуално-следствени действия, тъй като съдия-следователят е участвал, за да разреши претърсването преди издаването на тази ЕЗР.

61. От друга страна, не могат да бъдат релевантни и изводите, изведени от анализа на целите на Директива 2014/41 в точки 36—38 от решение Специализирана прокуратура, които са довели Съда до извода при тълкуването на член 2, буква в), подточка i) от тази директива, че евентуално разграничение между издаващия ЕЗР орган и органа, който е компетентен да разпорежда процесуално-следствени действия в рамките на това наказателно производство, би създало риск от усложняване на системата за сътрудничество и по този начин би застрашило въвеждането на опростена и ефикасна система. Напротив, както бе отбелязано в точки 52—54 от настоящото заключение в

рамките на тълкуването на член 2, буква в), подточка ii) от тази директива, да се изисква издаващият ЕЗР орган да бъде задължително органът, който съгласно националното право е компетентен да разпорежда разглежданото процесуално-следствено действие, може да доведе до усложняване на тази система на сътрудничество, когато този орган е несъдебен.

Заключение

62. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на поставения от Kammergericht Berlin (Висш областен съд Берлин, Германия) преюдициален въпрос по следния начин:

„Член 2, буква в), подточка ii) от Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси

трябва да се тълкува в смисъл, че

допуска несъдебен орган, който в съответствие с националното си право разпорежда конкретни процесуално-следствени действия, да бъде квалифициран като „издаващ орган“ за европейската заповед за разследване по смисъла на тази разпоредба дори когато разпореждането на такива процесуално-следствени действия във вътрешно производство би било от правомощията само на съдебните органи, при условие че тези процесуално-следствени действия са потвърдени преди издаването на европейската заповед за разследване от съдебен орган, който е проверил дали са изпълнени всички предвидени в тази директива условия за издаване и предаване“.